Zagreb ⌘ br. 10 ⌘ 26. studenog 2013. ⌘ godina 41.

Glasnik Kluba brđana Feniks

0 kn Hrvatska ✦ 0 € Europska unija ✦ 0 £ Velika Britanija ✦0 $ SAD ✦ a i drugdje je besplatno

Poštovano društvo,

Iza nas je razdoblje bremenito zbivanjima, više jednodnevnih izleta (Runolist, Zrinščina, Žumberak), višednevnih tura (Velebit - Šatorina, Slavonija II), zabava i koncerata, redovitih tjednih druženja, ….. Godina je 2013. osobito značajna za Klub - bilježimo 40. godina rada. Objavljena je i Monografija kluba promovirana na nedavnoj proslavi. O tome i svemu ostalom, više na narednim stranicama.

Andreja i Neven su 23. studenoga 2013. postali **baka** i **djeda**. Čestitamo na unuci i želimo sve najbolje!

BREAKING NEWS

40. godina
Kluba brđana Feniks
1973. - 2013.

Proletilo je brzo i prepunilo špajzu uspomena. 40. godina! Tko bi rekao. Obilježavanje ove jubilarne godišnjice odvilo se 8. studenoga 2013. godine, naravno u petak, u prostorijama pivnice Budwar, čiji smo redoviti petkovni gosti već više od 10 godina.

Uzvanici su počeli polagano skupljati od 20.00 h sati nadalje, a prostorija se polako punila sve do stanje = gužva. U 21.00 hi smo započeli s mini programom, bez puno priče. Pozdrav gostiju + filmski uradak o povijesti kluba od ~ 30 min + promocija Monografije + dodjela nekoliko zahvalnica i prizanja.

Već nakon prvih kadrova filma je počeo žamor, a povremeno su se čuli usklici iznenađenja kod prepoznavanja likova na nekoj od "apšisalih“ fotografija, a nerijetko se razlijegao i smijeh. No, kako to obično biva, usprkos uspješnoj generalnoj probi, ton je podosta zakazao - tipična „feniksova pljuga“, poznata iz povijesti s praktično svake akcije. Srećom, ova nevolja nije bila prepreka da prisutni s punom pažnjom isprate sve scene do kraja, te uradak nagrade gromkim pljeskom.

Potom je promovirana Monografija kluba. Odluka o izradi ove knjige donešena je na redovitoj skupštini Kluba u jesen 2012. g., a u godini koja je slijedila na izradi je radilo 20-ak osoba. Autori tekstova su Grga, Žila, Darac, Tino, Žac i Toni. Priloge, kao što su Vremeplov, Članstvo i Pjesmarica ili i druge veće ili manje dodatke izrađivali su Čarli, Grga, Ivana, Goga,

Tom, Andreja, te članice ST-a. Za gramatičke greške, one koje su ostale i one koje su uklonjene, odgovorni su Žila, Ivana, Sanja Tino i Toni. Na digitalizaciji starih fotografija poradili su većinom Frenki i Dugi. Ovitak je dizajnirala Anja, a materijale je na kraju prelomio Toni. Tisak s nakladom od 150 kom provela je tvrtka LaserPlus d.o.o. Na samom kraju Monografija je opremljema i s DVD-om na kojem je zapečen i dorađen gore spomenuti film. Na ovom su dodatku poradili Buto i Danko. Na tvrdo uvezanih 105 stranica u boji i s brojnim fotografijama, prikazana je skautska organizacija u svijetu i u Hrvatskoj, povijest 16. čete *Columba pacis*, te potom i Kluba. Kritičari neka imaju u vidu da je cijeli uradak amaterski.

Na kraju „službenog programa“ su dodijeljena priznanja članovima kluba koji su se protekle godine istaknuli u radu: Čarliju za organizaciju akcija Slavonija I i II, a Žili i Toniju za doprinose u izradi monografiji. Zahvalnice su dodijeljene i tvrtkama Auto Hrvatska d.o.o. i Centre of Bouyancy Ltd. za sponzorstva.

Pozivu na proslavu 40. godišnjice se odazvalo 43 uzvanika, brojni stari članovi CP-a, te članovi drugih četa, odreda i klubova. Susreli su se i ljudi od kojih se neki nisu vidjeli i desetljećima, pa je morao proteći i pokoji trenutak za prepoznavanje. Moj je skromni dojam da je svima bilo ugodno u prijateljskom okružju. Možda je najbolja potvrda činjenica kako je druženje uz pjesmu i gitaru (neumorni Šimac) u nesmanjenom broju potrajalo do dugo u noć, a najizdržljiviji (njih ne baš zanemariv broj) su dočekali i jutro.

Tino

(Vidi foto reportažu)

Bonsai izvješće: Slavonija II

6. - 8. rujna 2013.

Petak popodne, lijep sunčan dan. „Magic bus“ pun Bateka, Vesne, Palade, Tonija, Sanje, Grge i Velikog Voljenog Vođe Miška poznatog i kao Karli. Vozi Palada, ali kad ga Miško vozi .... eeeeeeej!!

Lelini smo gosti u Šagu. Kotlić lovački lagano se hladi. I traje još petak na Miškovoj i Lelinoj djedovini.

Subota u Vukovaru, dvorac Eltz ponovo sjaji, gledamo brodove, Dunavom plove, a tuga nikako da otplovi.

Ilok taj, ah, magičan je sav! Riblji ručak kraj moćne rijeke, pa ludovanje u lunaparku. Iločki vinski podrum je dubok, a iznad njega dvorac - muzej izdašan. Sjajno! Principovac je pjesma. Čitav iločki kraj, dobre je energije prepun - to znaj!

U nedjelju ujutro šljivovica u Šagu se peče. Zatim Osijek, a on je carski, drevan, romantičan i obećavajući.

I Valpovo i Donji Miholjac svoje dvorce krasne imaju. Eh, kako mi je znanje nepotpuno i krhko! Melankonično Belišće u dubokom je snu, sanja neka povjesna industrijska vremena.

Ta pogledajte fotografije, što da Vam više pričam! I vozi nas Veliki Voljeni Vođa Miško posvuda, pa i doma nazad. A kad ga on vozi..... eeeeeeej!

Grga

(Vidi foto reportažu)

Život i smrt u Zrinščini

Zrinščina (46 00 29 N, 16 20 31 E) je malo selo na krajnjem sjeveroistoku zagrebačke županije, doslovno pred izumiranjem (barem što se tiče ljudskih stanovnika). Prema popisu 2001. godine, obitavalo je okruglo 150 stalnih stanovnika, dok se taj broj do popisa 2011. godine smanjio na 125. Ne moram niti napominjati da je prisutan i daljnji negativan demografski prirast i tijekom zadnje dvije godine, a tim tempom nitko živ više neće obitavati već oko 2060. godine.

No, ono što u ovoj, donekle tužnoj priči može veseliti, je činjenica, da upravo slaba gustoća naseljenosti, kao i djevičanska priroda, omogućuju nebrojenim životinjskim vrstama potreban mir i spokoj.

Stoga se nikako ne treba čuditi ako tijekom šetnje cijeli dan ne sretnete živog čovjeka, no vrlo ćete vjerojatno vidjeti srnu (*Capreolus capreolus*), lisicu (Vulpini, slika 1.), zeca (Lepus *europaeus*) i pod obavezno tragove divljih svinja (*Sus scrofa*). Divlja patka (*Anas platyrhynchos*) i fazan (*Phasianus colchicus*) su gotovo domaće životinje, a o ostalim vrstama ptica da se i ne govori (razne močvarice, šumske ptice), zatim svugdje prisutni vodozemci, gmazovi, kukci, jednostanični organizmi, itd…

Slika 1

Slika 2

Tijekom minulog ljeta su vidljivi bili i tragovi prisutnosti od nedavno (navodno iz Njemačke) uvezenog dabra (*Castor fiber*), koji je uspio svojim marljivim zalaganjem premostiti i malo jezerce (što je također vidljivo na slici 2; Grga je u središnjem, lagano lijevom dijelu slike).

Zanimljivo je da u svoj toj bioraznolikosti faune možemo zaključiti da svi žive u skladu i spokoju, a kako to zaista izgleda, potkrepljujem s nekoliko fotografija (kažu da slika govori tisuću riječi).

Možda je vrijedno izdvojiti sliku na kojoj se lijepo može vidjeti i kako jedna vrsta utječe na drugu, npr, kako jedna lisica može oglodati vrat srne (slika 3) i na taj način spriječiti srnu da pobjegne (kako bi lisičji podmladak imaš što glodati tijekom idućih dana).

Svi koji žele vidjeti Zrinščinu u živo (a još nisu bili na roštilju, rušenju drveća, košnji trave, kupanju u lokalnom jezeru i sl.), slobodni su doći u bilo koje vrijeme (molim, uz prethodnu najavu). Lovci nisi dobrodošli!

Robert Požgajec

Vesna & Bato zabava

Žumberak, 28. rujna 2013.

Veleposlanik Kluba za Južnu hemisferu u Hrvatskoj, pa još i rođendan Veleposlanikovice. Gdje ćeš više razloga za zabavicu. Moćna gomilica (Čarli, Grga, Bato, Vesna, Toni, Sanja, Tino, Sanja, Maro, Žila) i pristojan jesenji dan. Slijed azijskih delicija u Batekovoj izvedbi (imena i namirnice neznam niti izgovoriti), zakucan roštiljem i ražnjem, te slavljenička torta za Vesnu. Evo par slika umjesto teksta, a ostatak je na webu.

Toni

(Vidi foto reportažu)

Velebit

Šatorina, Ograđenica, Dokozina plana

30. Aug. - 1. Sep. 2013.

Kak' se ono kaže. Tko nema u glavi ima u nogama. Obzirom da noge rastu iz stražnjice, očito je otkuda je došla briljantna ideja da se baš u Ta brda ponese baš Ta gajba pive. Čija je to ideja bila, ovog puta ću prešutjeti da se ne bi povukle nezgodne paralele rodnog mjesta nogu s imenom uvaženog gospodina.

No dobro. Znam i ja kao i vi da je ovo sve stvar dobre dramaturgije i dobrog zapleta pisanja. Da budem iskren, i ne znam čija je to stvarno ideja bila. Možda čak i moja!? U svakom slučaju uz sav «Feniks» pribor za preživljavanje u prirodi koji se u svojoj bazičnoj osnovi sastoji od cca 500, grama upacane svinjske vratine, omanje table špeka, paštete, mesnog doručka, 15 – 20 deka rezane šunke, 20 deka tvrdog paškog trapista, barem dva trokutića «Zdenka» topljenog sira, (može i «Buco» zlu ne trebalo), cca 700 grama raženog kruha, dva tvrdo kuhana jaja, u «tapervearu» (tako nešto) zadihtane pečene paprike i naravno 1000 – 1200 grama grah šalate, jedino što nedostaje je jelte gajba pive. Ne treba naravno zaboraviti i par rezervnih čarapa. Zlu ne trebalo (opet). Dobro ima ponekih koji ponesu i «Bouwie» (tako nešto) nož težine cca 1500 grama, tek toliko da se zgrbljena kičma od stolca i/ili sica skroz ne poravna pod lakoćom ruksaka.

E sad. Svima onima zluradima koji bi rekli «ovi samo hedoniziraju, 'di je tu planinarenje». Treba skromno predložiti da oni sve to spakiraju i ponesu, jedno sat - dva. Uzbrdo. Naravno, sve sa vremenskim pritiskom sunca koje zalazi i prijeti prepuštanjem vlasti mjesecu (kojeg baš i nema) i mraku. Pri to vam (vjerujte) neće pomoći ni žuta termo torba.

A sad ozbiljno. Ono što me uvijek intrigiralo i pomalo nerviralo bilo je: na što će nam ličiti «kemp». Znate, to je ono 'di se spava. U šatorima. Noću. Ta mala sitnica vam zapravo određuje kako se osjećate. Možda ne tu istu noć jer je mrak. A tu je i ta nesretna gajba. Već sljedeće jutro. I dobar dio slijedećeg dana.

Gdje se i u čemu budiš. Gdje i uz što piješ na vatri skuhanu kavu. Gdje i s kim dijeliš prvo jutarnje kašljanje i psovku. To mi je jako važno. E to je tu bilo gotovo savršeno.

Jutro. Neko doba. Nad livadom se još širi izmaglica. Sunce izašlo al' ne želi grijati punom snagom. Zgrije taman toliko da se rosa isparava i pravi tu magličastu koprenu koja cijeloj slici i dojmu daje taj neki nadrealan ton. Barem za nas gradsko – urbane zatvorenike. Stojiš sa šalicom vruće, tek skuhane kave i polako se okrećeš i gledaš. Nama potrebe, a ni koristi od naglih pokreta. Polako, samo polako.

Tu se izmaglica igra s mokrom i vlažnom travom i žbunjem. Tamo se pod borom grle, ma gotovo ljube dva ruksaka. Ovdje te gleda i nešto pita prijatelj s velikim podočnjacima. Savršeno. TAMAN. Trenutak je gotovo religijski. Svi nekako pričaju ispod glasa. Sotovoce, što bi rekli dalmatinci. Jednostavno osjetiš da bi prevelika galama i buka oskvrnula tu simfoniju prirode. I zato uglavnom šutiš.

Upravo se u tim, savršenim trenutcima krije i najveća zamka za ljudski rod. Zamaka u trudu i pokušaju da taj trenutak savršenstva na silu pokušaš zadržati što duže. E, a to ne ide. Trenutak dođe i prođe. I treba se pomiriti s tim i shvatiti da je najbolja vrijeme ono kada ga se prisjećaš. Kad ga u sjećanju idealiziraš. To je zapravo onaj pravi trenutak zadovoljstava.

Bez rupa, naravno. Navečer sunce mora sijati što duže i zaći u ružičasto crvenom spektaklu. Ujutro mora izaći' na točno određenom mjestu. Ne prerano da vas ne budi. Ne prekasno, da ugodno grije uz jutarnju kavu. Al' opet dovoljno kasno da stigne osušiti šatore i opremu od jutarnje rose. Vjetar mora biti blag do umjeren. Zapadnjak ili jugozapadnjak. Ako se bura baš zainati i ne krene u opadanje tokom večeri, primijeniti metodu filtracije žu;i uz pomoć spominjanja majke. Nije da pomaže al' ti je lakše. U okolici mora biti drva za šestomjesečnu opskrbu omanje termoelektrane. I naravno šest do osam kubika kvalitetne kamene građe (po mogućnosti granita) za izradu drvonuklearnog ognjišta. Ako se ujutro probudiš bez opekotina 2. – 3. stupnja, nema partizanstva. Odnosno priznanja za izgaranje u prirodi.

Trenutak kada se uz tvoju priču po sjećanju svi smiješe. A to je upravo i smisao svega. Smiješiti se u životu. Što češće i u što širem krugu. Nek' se zaraza širi.

Ne znam kako vam. Ali meni su ta jutra baš ono… Jutarnji obroci ili 'ajmo reći doručci su obično skromnog karaktera, obzirom na is-praznost već spomenutog paketa za preživljavanje. Traju obično oko sat do sat i pol iz čega se jasno uočava nervoza i adrenalinsko pumpanje pred uspon na brdo. Sam uspon je zapravo identičan svim «feniks» - usponima. Pun brbljanja, oduševljenih komentara prirodom i svrsishodnosti oblačenja mrežastih čarapa na, recimo onu tamo košutu.

Svakako ti je jasno, dragi čitaoče da je grupi iskusnih planinara u tako dramatičnim diskusijama jednostavno nemoguće previdjet jednu relativno važnu činjenicu. MARKACIJA pokazuje pravac kojim se moraš kretati. Ja mislim da je do krucijalne greške došlo zbog izrazito stručne analize medvjeđeg izmeta, odnosno starosti istog. E to je bilo od iznimne važnosti za postizanje našeg cilja. Uspona na Šatorinu. Da ne duljim. Zahvaljujući nadnaravnim sposobnostima korištenja GPS-a uspjeli smo se probiti uz neprijateljsku kosu u pravcu sedla na koti 335 uz uspon od 114° bez ljudskih i materijalno-tehničkih žrtava. Uz dosta prolivenog znoja i žu;i koja se uvijek (ne znam zašto) filtrira kroz spomen nečije majke.

Kao i kod nekih drugih fizičkih aktivnosti koje primjenjuju ljudi. Nakon fizičkog rada i puno znoja konačno dolazi i zadovoljstvo. E sad zadovoljstava ima raznih kao i razočaranja. Ono što ti je u brdima osigurano je da se nikad, ili gotovo nikad ne osjetiš prevareno. A pogotovo ako se, kao sada nađeš u pravo vrijeme na pravom mjestu. Stojiš na rubu snage. Znoj se probija čak i kroz guste, morločke obrve (kao moje) i ulazi ti u oči. Štapovi su jedina prepreka tvom licu da se konačno izljubi s majčicom zemljom. I onda zacviliš. Dobro, barem ja. Neko zaurla. Drugi opsuje. Ali uzrok i nakana je svima ista. Izbaciti muku uspona i udahnuti blagost izmiješanu od pobjede i prizora koji se pruža ispred i ispod tebe. (Ako ste sada očekivali Karl May-ovske opise prirode, evo vam na (bosanski grb). Drugi put pođite s nama i poštedite me truda i pisanijske muke. A onima koji su bili i onako to ništa ne bi značilo.)

Nego da se ja opet vratim na «kemp».Jeste li ikad tražili teren za isti. To je jedna vrlo zahtjevna kategorija koja po meni zavređuje poseban odsjek na fakultetu humanističkih znanosti. Dakle ta točkica na kugli zemaljskoj mora imati savršeno ravnu podlogu 'di vas ništa ne žulja. Otprilike u rangu biljarskog stola.

E sad neko će reći da je ovo u rangu idealnog svijeta Robeta Owena odnosno biblijskih rajskih vrtova ili Muhamedovih «post mortem» dveri prepunih djevica. Znam ja da je takovih mjesta na ovoj kugli malo, a na ovoj zemlji hrvatskoj

još i manje. Ali ako je itko u stanju tu zemaljsku točkicu pronaći, onda smo to mi. I šta? Mislite da je nismo našli? Bez obzira na to što bi pri pogledu na mjesto našeg logora i sam Bog s odobravanjem počešao trbuh, mi nismo bili baš skroz zadovoljni. Ali što da se radi. Treba se još popeti na Šatorinu, i vratiti se prije mraka.

Svi mi (negdje u podsvijesti) znamo da ova siva kvrgava masa ne služi samo zato da nam glava ne zvuči šuplje. Ispravnost toga se naročito očitovala u nečijoj ideji da se kamp postavi prije samog uspona tako da se gore nose samo neophodne stvari koje utiču na opstanak. Kruh, špek, pašteta i naravno vino. Rezultat toga je da se mukotrpni uspon do Golgote pretvara u ugodnu šetnju Jeruzalemom. I kada konačno dođeš gore, ostaje ti dovoljno sape i snage da zapravo uživaš na vrhu *( )*.

Ja za sebe mogu reći da sam jedan od velikih štovalaca prirode. Međutim onaj dio ovakve vrste izleta koje provedeš uz vatru, u društvu koje ti paše, je zapravo «*plenitudo vitae*»*. Tu čak svađe, psovke i teške riječi dolaze, upijaju se, filtriraju i izlaze nekako lako. Mirno. I bez grča potrebe za dokazivanjem. Sve se nekako prima i šalje sa smiješkom. Opušteno. Imam osjećaj da se sve te teške riječi nekako brzo rasplinu u splinu čistog zraka. Dok u smradu i smogu grada ostanu dugo i nekako su masne, tuste i teške. Teško ih je oprati. Možda bi pomogao ekološki deterdžent prirode, vatre i društva koje ti paše. Teško će biti, gradskoj okolini, da me barem u slijedećih nekoliko dana izbaci iz takta. Koliko god se trudila. Evo joj na (bosanski grb) J.

Darac

Akciji nazočili: Robert, Tino, Darac, Grga, Toni

Tumač pojmova i kratica:

* - punoća života L

J - kružnica s dvije točke i lukom koja kod ljudi iz nepoznatog razloga izaziva osjećaj ugode.

(bosanski grb) - simbol koji se izvodi umetanjem podlaktice jedne ruke u zglob lakta druge. Navodno uvriježen na prostorima centralnog Balkana odnosno današnje Republike Bosne i Hercegovine. Značenje mu je višeznačno, od benigne sprdnje, do smrtne uvrede zbog čega mu navodno prijeti i referendumski izglasana ustavna zabrana.

( ) - ovo ste nadam se shvatili.

(Vidi foto reportažu)

O čitanju, 1. dio

Evo nas u pedesetim, manje ili više. Djeca su nam se starošću razvukla od pred tinejdžerske dobi do kasnih dvadesetih. Da li nam djeca čitaju, što čitaju ako čitaju, koliko čitaju i kada? Kakav je odnos toga što vidimo u našim obiteljima u odnosu na hrvatski prosjek? Odgovore na ova i druga pitanja potražio SAM u člancima Dijane Sabolović-Krajine "*Neki aspekti čitalačke kulture mladih*" (Vjesnik bibliotekara Hrvatske. 32, (1989), str. 71-94) i "*Čitateljske navike tinejdžera u Hrvatskoj*" (Vjesnik bibliotekara Hrvatske. 36, (1993), str. 59-66) (izvornici na http://dzs.ffzg.unizg.hr/abckat.htm). Oba su rada dio obavezne literature na FIlozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Prenosim ovdje najzanimljivije dijelove.

Toni

Sadržaj korištenja slobodnog vremena

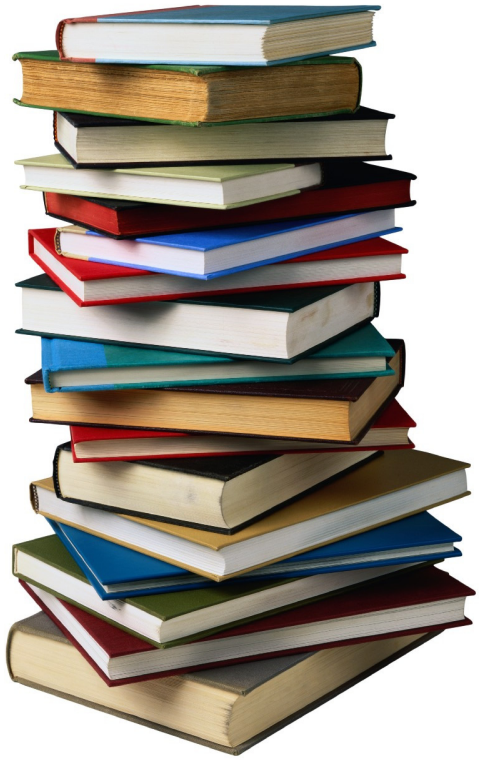
Slobodno je vrijeme i u životu mladih ono kada nemaju školskih, radnih ili profesionalnih obaveza, a posvećuju ga relativno slobodnom djelovanju i interesima koje ne mogu zadovoljiti u školi ili na radnom mjestu. Slušanje muzike, prema dobivenim podacima, najčešći je i najrasprostranjeniji sadržaj slobodnog vremena mladih (159 odgovora ili 20,8%). Prilično visoko, odmah iza slušanja muzike, rangirano je čitanje knjiga (146 odgovora ili 19,1%). Slijedi "obavljanje kućnih poslova" (111 odgovora ili 14,5%), a tek je na četvrtom mjestu "gledanje televizije" (91 odgovor ili 11,9%), što iznenađuje s obzirom na uvriježeno mišljenje o velikoj popularnosti televizije kao medija među mladima i raširenosti televizijskog programa kao najčešćeg oblika (pasivne) relaksacije mladih." "Čitanje štampe" i "slušanje radio-programa" manje je popularan sadržaj korištenja slobodnog vremena anketiranih. Uz ove u anketi ponuđene mogućnosti, ispitanici su naveli da se još bave sportom, a rjeđe pisanjem, slikanjem, sviranjem, kompjuterom, ručnim radom, aviomodelarstvom i izlaženjem u društvo (ukupno 49 odgovora ili 6,4%). Iz odgovora, dakle, proizlazi da je čitanje knjiga, bilo kao oblik relaksacije bilo kao oblik relaksacijsko-kulturne i obrazovne aktivnosti, koja zahtijeva izvjestan intelektualni napor, vrlo raširen i visoko rangiran sadržaj korištenja slobodnog vremena u svim promatranim stratumima anketirane omladinske populacije. U pojedinim grupacijama, istina, "čitanje knjiga" (i ostali sadržaji) pokazuje lagano odudaranje od ukupne učestalosti odgovora koja čitanje stavlja na drugo mjesto. Te su oscilacije, međutim, neznatne i u ovom slučaju ne igraju važnu ulogu.

Čitalački interesi

Prisila ili obaveza relativno je rijedak motiv čitanja među mladima. Svega 26 anketiranih (3,7%) čita, naime, "zato što mora", dok više od polovice ispitanika (154 ili 57,7%) čita iz potrebe, 73 ispitanika (27,3%) popunila su "lepezu" motiva čitanja, navodeći uz ponuđene i "neke druge razloge čitanja" - "zabavu i razonodu" na prvom mjestu, zatim "ubijanje" dosade i "popunjavanje slobodnog vremena", "želju za novim spoznajama", "uživljavanje u tuđe avanture" i "doživljaj nečeg novog, drugačijeg od ovog života". Najčitanija vrsta literature medu mladima (149 odgovora ili 40,7%) jest belestristika ili "lijepa književnost", pod kojim se terminom udomaćio uglavnom pripovjedni dio književnosti (romani, novele, pripovijetke). Odmah slijedi tzv. zabavna literatura, koja obuhvaća kompleks zabavno-komercijalne roto-štampe svih žanrova - od "ljubića", "krimića", znanstvene fantastike, vesterna i avanturističkih romana do romana s historijskom pozadinom, neke vrste stripova (ukupno 108 odgovora ili 29,5%). Rjeđe se čitaju popularno-naučne publikacije (43 odgovora ili 11,7%) te stručne publikacije (23 odgovora ili 6,3%). Dječju i omladinsku literaturu, što je i prirodno čitaju osmoškolci, iako čitatelja takve literature ima i u ostalim stratumima omladinske populacije (ukupno 36 odgovora ili 9,8%). Svega 7 anketiranih (1,9%) navelo je da čita poeziju. Interesantno je da zabavnu literaturu osmoškolci stavljaju na prvo mjesto, i to ispred čitanja omladinske književnosti i beletristike (koju oni shvaćaju, pretpostavljamo, kao "literaturu za odrasle"). Zabavnu literaturu visoku su rangirali i srednjoškolci tzv. proizvodnih usmjerenja, dok srednjoškolci tzv. neproizvodnih usmjerenja i zaposlena omladina tu vrstu dosta čitaju, ali ona prilično zaostaje za raširenošću čitanja beletristike. I ovi podaci, svakako,

potkrepljuju tvrdnju o velikoj popularnosti zabavno-komercijalne roto-štampe medu mladima usprkos svim moralističkim, pedagoškim i književno-kritičkim anatemama i pokušajima njenog administrativnog suzbijanja porezom na šund. Zanimljiva i tajanstvena fabula, zaplet premda do ekstrema klišeiziran i literarni postupak zabavne ili trivijalne literature ono je što mlade i ne samo njih privlači toj vrsti štiva. Od te jeftine, uniformne, po umjetničkim dosezima problematične literature očekuje se, naime samo zabava, razonoda, a ne problematiziranje važnih pitanja ljudske i društvene egzistencije.

Strip kao jedan od najpopularnijih proizvoda suvremene masovne kulture i specifičan medij unutar roto-produkcije, uz

navedene karakteristike (lak za čitanje, jeftin i pristupačan), ima i posebnu, vizualnu komponentu, koja naročito privlači mladu publiku. Radi se o iluziji trenutne shvatljivosti, koju svojom vizualizacijom poput filma ili televizije pruža i strip.

To što je zabavna literatura omiljenije štivo osnovnoškolske omladine i srednjoškolaca tzv. proizvodnih usmjerenja nego srednjoškolaca tzv. neproizvodnih usmjerenja i zaposlene omladine ide u prilog pretpostavci da kritičnost prema toj vrsti literature raste s godinama i razvojem čitalačkog ukusa, što zavisi od vrste, širine i kvalitete obrazovanja, a zasigurno i od statusa i standarda pojedinca.

Rang-liste "najomiljenijih autora" i "najdražih knjiga" unutar pojedinih stratuma pokazuju da mladi čitaju rado, uvjetno rečeno i umjetnički relevantnu i umjetnički problematičnu ili trivijalnu literaturu. Zabunu ili iznenađenje mogao bi izazvati podatak da Miroslava Krležu, kao pisca djela čija recepcija zahtijeva izvjesnu kulturno-obrazovnu podlogu i intelektualni napor, ne stavljaju najčešće na svoje rang-liste samo srednjoškolci tzv. neproizvodnih usmjerenja i zaposlena omladina, već je on "najomiljeniji pisac" i osnovnoškolske omladine ispred B. Ćopića i I. Andrića.

Isto tako, na njihovoj rang-listi "najdražih knjiga" ispred "Winnetoua" nalaze se knjige "Divota prašine" i "Baraka Pet B", koje, usput rečeno, prosvjetni radnici smatraju "zahtjevnim i izuzetno teškim" za petnaestogodišnjake. Pored toga što ta djela mogu imponirati osmoškolcima svojom "težinom", jedna od pretpostavki za sastavljanje rang-liste takva sadržaja može biti i slaba raširenost čitanja knjiga koje nisu zadane programom obavezne lektire. I uvid, naime, u pojedinačna rangiranja najomiljenijih pisaca i djela potvrđuje da se najčešće navode lektirna djela, a preferiraju se još ona koja nedvojbeno pripadaju korpusu trivijalne književnosti (djela K. Maya, Z. Greya, M. J. Zagorke, H. Courths-Mahler, M. Delly, M. L. Fisher itd). Čitalački afiniteti srednjoškolaca također se kreću unutar lektirnih djela, a dijapazon navedenih autora i djela izvan lektire uglavnom je "laganijeg" sadržaja.

Navedeni podatak o raširenosti čitanja zabavne štampe upotpunjuju pokazatelji o čitanosti i one linije trivijalne produkcije koja izlazi iz anonimnosti pisca (što je jedna od značajki masovne fabricirane roto-produkcije). To se manje odnosi, na primjer, na autore poput H. Robbinsa i H. Courths-Mahler, a više na vrlo popularne "klasike" trivijalne književnosti - A. Christi i M. Jurić-Zagorku (da spomenemo samo one najzastupljenije u rang-listama), čija djela pokazuju visok stupanj stvaralačke individualnosti i određene literarne pretenzije. "Grička vještica" kao jedan od čitalačkih favorita anketirane omladine nesumnjivo pripada oblasti trivijalne književnosti, ali socijalna i povijesna uloga koju Zagorka daje svojim likovima kao nosiocima socijalno angažiranih ideja ono je što ovo popularno djelo odvaja od uniforme i klišeizirane produkcije.

Mogli bismo zaključiti, dakle, da su čitalački interesi mladih orijentirani, prije svega, na autore i djela obavezne školske lektire, a unutar ostale književne produkcije na djela tzv. trivijalne književnosti, iako mladi čitaju - premda rjeđe - i tzv. umjetnički vrijedne knjige. U prilog ovoj tvrdnji idu i pokazatelji o literarnim afinitetima zaposlene omladine. Kao i u srednjoškolaca neproizvodnih usmjerenja ti su afiniteti mnogo disperzivniji, raznolikiji nego što su interesi osnovnoškolaca i srednjoškolaca tzv. proizvodnih usmjerenja. Zanimljivo je spomenuti koliko na formiranje čitalačkog ukusa mogu utjecati i sredstva javnog mnijenja, a i usmena preporuka. Konkretno, roman "Ptice umiru pjevajući" bio je u vrijeme anketiranja vrlo popularan i zbog prikazivanja istoimene TV-serije. Vjerujemo da je, zahvaljujući i jakoj usmenoj propagandi, ova romantična priča dospjela na vrh rang-liste najomiljenijih knjiga, na temelju brojnih "glasova" zaposlene omladine (pretpostavljamo, uglavnom njenog ženskog dijela).

Većina ispitanika (85 ili 31,8%) mjesečno u prosjeku pročita jednu knjigu, a 77 anketiranih (28,8%) dvije knjige. Tri knjige u mjesec dana pročitaju 52 anketirana (19,5%), dok je broj onih koji ne pročitaju ni jednu knjigu mjesečno (23 ili 8,6%) znatno veći od onih koji pročitaju četiri (16 anketiranih ili 6%) i onih koji pročitaju više od četiri knjige (10 ispitanika ili 3,8%).

Ako je suditi po broju pročitanih knjiga, istinskih bibliofila nema mnogo među anketiranom omladinom. Uglavnom se pročita jedna do dvije knjige, eventualno tri knjige mjesečno. Interesantno je istaknuti da zaposlena omladina čini većinu onih koji ne pročitaju ni jednu knjigu i onih koji pročitaju "više od četiri knjige" mjesečno (uz srednjoškolce tzv. proizvodnih usmjerenja). Podaci o manjem intenzitetu čitanja kod zaposlene omladine slažu se s rezultatima nekih već ranije provedenih istraživanja, koji pokazuju da čitanje opada nakon završetka školovanja, što je posljedica promjene života, ali i neukorijenjenih navika čitanja koje nisu postale sastavni dio potreba i interesa pojedinca.

Utjecaj nekih faktora na čitalačke interese

Autor odnosno prethodno pročitana knjiga nekog autora (126 odgovora ili 40,5%) i preporuka prijatelja (122 odgovora ili 39,2%) najčešći su poticaji za čitanje knjiga. Sredstva javnog mnijenja, odnosno reklame, prikazi ili recenzije knjiga u novi-

nama, na radiju ili televiziji rječi su razlozi da se posegne za određenom knjigom (43 odgovora ili 13,8%), dok su kao "neki drugi razlozi" navedeni: "preporuka razrednice", "pritisak profesora", "naslovi knjiga" te "intuicija" (ukupno 10 odgovora ili 3,2%)

"Fama volat per urbem" ("Glas se razliježe gradom") - sentencija je kojoj idu u prilog podaci o velikoj ulozi usmene, osobne propagande za čitanje. Lična osvjedočenost u kvalitete djela nekog autora također je važan faktor u formiranju čitalačkog ukusa, dok mass-mediji imaju u tome manju ulogu, iako agresivnost televizijskih reklamnih poruka ne ostavlja ravnodušnima ni priličan broj anketiranih.

S prijateljima, čije je mišljenje vrlo važno za izbor knjige, uglavnom se razgovara o pročitanim knjigama (213 odgovora ili 78%), dok s nastavnicima o knjigama razgovara svega 20 učenika (7,3%). Može se pretpostaviti da se s nastavnicima razgovara o knjigama obavezne lektire, ali većina anketiranih učenika nije smatrala da to treba navesti u svojim odgovorima. "S nekim drugim" (roditeljima, braćom) o pročitanim knjigama razgovara 12 ispitanika (4,4%), a potrebu da razgovara o knjigama uopće nema 13 ispitanika (4,8%). Na pitanje nije odgovorilo 15 ispitanika (5,5%).

Razmjena mišljenja o pročitanim knjigama faktor je koji također utječe na čitalačke navike i čitalačke interese. S obzirom na ulogu koju bi u tome trebalo da ima škola odnosno nastavno-obrazovni proces, očito da anketirana omladina mnogo više drži do neformalnih, prijateljskih razgovora o knjigama nego do utjecaja nastavnika na oblikovanje čitalačkih interesa i ukusa svojih učenika.

Uvid u odgovore u kojima su ispitanici procjenjivali efekte vlastitog čitanja ukazuje da oni podjednako percipiraju utjecaj svih ponuđenih alternativa. Ipak, najviše anketiranih smatra da čitanjem, prije svega, bogate svoj duhovni život (95 odgovora ili 27,2%), zatim da čitanjem podižu vlastiti kulturni nivo (77 odgovora ili 22,1%), bogate jezično izražavanje (77 odgovora ili 22,1%) te da ono utječe na formiranje njihova pogleda na svijet i/ili mijenjanje stavova (76 odgovora ili 21,8%). Samo 4 ispitanika (1,2%) navode da čitanje prvenstveno utječe na "nešto drugo" od ponuđenih odgovora - utvrđivanju njihova znanja, relaksaciji, bržem prolaženju vremena. Treba napomenuti da relativno veći broj anketiranih (20 ili 5.6%) nije odgovorio na ovo pitanje. Ako usporedimo odgovore u pojedinim stratumima, možemo uočiti odstupanja u davanju prioriteta nekima od ponuđenih solucija. Te oscilacije i ne moraju biti bitne s obzirom na to da stav o čitanju kao osobnoj rekreativno-kulturnoj potrebi prevladava nad stavom da knjiga i čitanje svoj raison d'etre imaju u odgojno-obrazovnim potrebama.

Načini dolaženja do knjiga

Posudba iz knjižnice najpopularniji je način da se dođe do knjiga (155 odgovora ili 44,4%), a raširena je i posudba knjiga od prijatelja (133 odgovora ili 38,1%). Kupovina nije osobito čest način opskrbljivanja knjigom (51 odgovor ili 14,6%). Odstupanje od ovakovog rangiranja primjećuje se u odgovorima zaposlene omladine, koja preferira posudbu knjiga od prijatelja do posudbe iz knjižnice ili kupovine. Ovaj podatak potvrđuje rezultate srodnih istraživanja o učenicima kao najbrojnijim korisnicima knjižnica i kao dijelu čitalačke populacije koja najviše čita, što zbog školskih obaveza ili zbog više slobodnog vremena. Podatak o kupovini knjiga kao rjeđem načinu dolaženja do knjiga prati i podatak o intenzitetu kupnje, odnosno broju prosječno kupljenih knjiga godišnje.

Iako je nešto veći broj ispitanika koji kupe od jedne do četiri knjige u godinu dana, vrlo je velik broj i onih koji ne kupe nijednu knjigu godišnje (101 ili 37,8%). Pet do devet knjiga godišnje kupi 36 anketiranih (13,5%), od deset do petnaest knjiga svega osam ispitanika (3%), dok je broj onih koji kupe više od petnaest knjiga prosječno u godini dana zanemariv (3 ispitanika ili 1,1%). Ako usporedimo podatke dobivene u pojedinim stratumima, uočavamo da je najveći broj onih koji ne kupe nijednu knjigu godišnje medu srednjoškolcima oba usmjerenja, dok osmoškolci i zaposlena omladina kupe uglavnom do četiri knjige u godini dana.

Glavni razlog slabe kupovine knjiga prvenstveno je financijske naravi. Visoke cijene knjiga odbijaju i one koji bi ih željeli posjedovati, a koji na takav način pokazuju svoje bibliofilstvo. Jedan od razloga može biti i ponuda knjižarske mreže. Ako se u obzir uzme norma po kojoj na svakih 10.000 stanovnika treba otvoriti jednu knjižaru, npr. Koprivnica bi tada sa svojih 60.000 stanovnika trebala imati 6 knjižara. Ona već godinama, međutim, ima samo dvije, a opremljenost im je prema mišljenju mnogih prilično diskutabilna.

Kućne biblioteke

Od 267 anketiranih kućnu biblioteku - vlastitu ili od roditelja ima 157 ispitanika (58,8%), 98 ispitanika ili 36,7% odgovorilo je negativno, a na pitanje nije odgovorilo 12 ispitanika (4,5%). Uglavnom se radi o posjedovanju manjih zbirki knjiga. Samo 7 ispitanika (2,6%) posjeduje zbirke u kojima ima više od 400 primjeraka, a najbrojnije su one zbirke koje sadrže od 21 do 50 knjiga (63 ispitanika ili 23,6%). Slijede zbirke sa 50 do 100 knjiga (40 ispitanika ili 15%), dok su rijetki oni koji imaju od 100 do 200 knjiga (15 anketiranih ili 5,6%), zatim vlasnici od 200 do 300 knjiga (12 ili 4,5%) te od 300 do 400 knjiga (6 ispitanika ili 2,2%). Indikativno je da čak 69 anketiranih (25,8%) nije odgovorilo na ovo pitanje, pa bi se moglo zaključiti da mnogi baš ne drže do Ciceronove sentencije koja kaže da je "kuća bez knjige je kao čovjek bez duše". Velik broj anketiranih nije odgovorio ni na pitanje o sastavu kućne biblioteke (67 ispitanika ili 15,8%).

Beletristika je općenito najzastupljenija u vlastitim bibliotekama, odnosno zbirkama knjiga (147 odgovora ili 34,5%), zatim su to raznorazni priručnici (105 odgovora ili 24,6%), a manje su zastupljene stručno-znanstvene publikacije (56 odgovora ili 13,1%) te popularno-znanstvena literatura (46 odgovora ili 10,8%). Poezija, pak, ne samo da se malo čita, nego je slabo ima u kućnim bibliotekama (navedena je u samo 5 odgovora ili 1,1%).

Neosporno je da su opseg i struktura kućne biblioteke, a i samo njeno posjedovanje jedan od pokazatelja materijalnog statusa vlasnika, njegova obrazovanja i kulturnog nivoa. Kućne biblioteke još uvijek su privilegija rijetkih, pa i ne začuđuje što dosta anketiranih nije ni odgovorilo na ovo pitanje.

Novo na webu kluba

- Obilježavanje 40. godišnjice rada, 8. studenog 2013., Budweiser, Zagreb
- Žumberak, 28. Sep. 2013., Bato & Vesna zabava
- Slavonija, 2. dio (Šag, Vukovar, Ilok, Principovac, Osijek, Valpovo), 6-8. Sep. 2013.
- Velebit, Šatorina-Ograđenica, 30. Aug. - 1. Sep. 2013.

Web preporuka

- Planinarenje.hr - izvrsna podrška odlasku u planine Hrvatske, Slovenije, BiH, Crne gore i Austrije. Mogućnost preuzimanja ruta za GPS uređaje.
- WebGeol - izvanredan prikaz geologije planete Zemlje s brojnim dokumentarnim filmovima, animacijama, kartama i sl.
- Mastercrafts - 1. Green Wood Craft – izvrsna BBC serija o pomalo zaboravljenim vještinama i zanatima. Ova je epizoda o obradi sirovog drveta, a ima i o kovačima, starim oblicima pokrivanja kuća slamom i sl.
- ALDERLEAF Wilderness Colledge - sve o preživljavanju u prirodi, skloništa, klopke, vatra, ….
- Pravopis - Tko nema povremeno problema s pravopisom? Evo ga on-line, zajedno s rječnikom. Službena nacionalna verzija koja je u tiskanom obliku promovirana na ovogodišnjem Interliberu.
- Hrvatski zakoni - svo hrvatsko zakonodavstvo na jednom mjestu, lako, pretraživo, preuzimljivo, pouzdano, ...

Izdavač:

Klub brđana Feniks
Mountaineer Club Phoenix
Čikoševa 4, 10000 Zagreb, Hrvatska
URL http://www.klub-feniks.hr/;
Web je zaštićen lozinkom – dostavljamo na upit.
e-mail: feniks.klub@gmail.com; fax: ++385 (01) 234 56 31
MB: 2475928 / OIB: 81675226842 / Reg. br.: 21006546
Žiro račun: 2360000-1102065310;
IBAN; HR852360000-1102065310;
Zagrebačka banka d.d.
Nakladnički broj ISBN 978-953-57823
Izlazi povremeno od 1973.